

rát, egyszersmind arra is adat, hogy Sallát nem vette körül semmiféle fal, vagy erődítés. Az intenzív településnyomok a vasútvonalban 660 m hosszan észlelhetők. Ez tehát a város kiterjedése K-Ny-i irányban.

A 140 m hosszú intenzív szakasz legfontosabb objektuma egy út, ami hozzávetőlegesen É-D irányban fut, a települést belseje felől a Zala irányába. Az út valószínűleg K felé az utolsó É-D-i út volt a településen. Mellette mindkét oldalon házhelyek vannak. A Ny-i oldalon fazekasműhely volt, melyben fazekaskemencét, és egy kút is feltártunk. A kemence viszonylag jó állapotban volt. Felmenőfalát a legmagasabb ponton 35 cm magasan tudtuk megfigyelni. Platnija majdnem teljesen ép volt. Nyolc rostélylyuk látható, két további kikövetkeztethető volt a kemence állapota alapján. A rostély alatt teljesen ép tűztér volt, szája Ny-ÉNy felől szintén megfigyelhető. Mivel a kemence szája felett a platni szükségszerűen gyengébb volt, ezen a ponton beszakadt. Rengeteg kerámia volt benne. (Lásd a 244. oldalt!)

A kemencétől K felé még egy érdekes objektuma volt a műhelynek, egy hordóbélésű kút. A kút felső szakasza 3 m széles gödör, maga a hordóbélés csak a talajszinttől 270 cm-re kezdődött. 28 dongájából valamennyi megmaradt, csak felső végük töredékes. Alsó végük ellenben teljesen ép, megvan benne a hordó alját eredetileg képező deszka számára kialakított horony is. Egy dongán bizonyosan található beégetett felirat. A kút feltehetően a markomann támadás alatt ment tönkre. Anyagában a mélyebben fekvő, helyenként egész edények felett egy női váz, és egy ló vázának jelentékeny része került elő.

A fazekasműhelytől Ny felé az út menti telek belső, építmény nélküli vége van. Nem valószínű, hogy még ehhez a telekhez tartozik, inkább a következő, innen Ny felé eső telek része lehet a másik kút, amit találtunk. Ennek a bélését deszkából alakíthatták ki, a deszkázatot pedig a négyszögletes kút négy sarkába levert cölöpök tartották. A deszkabélésből semmit sem találtunk az agyag elszíneződött felületén kívül, ellenben a négy 15–20 cm vastag cölöp megőrződött az iszapos agyagban. Anyagából említésre méltó egy élénk narancsszínű millefiori üvegphárka.

A kúttól még nyugatabbra kőépület helyiségei, és egy másik ÉK-DNy irányú utca nyomai észlelhetők. Az úton, amely itt is kavicsburkolatú, két bazaltlap is volt. Az út ÉNy-i oldalán pedig a gyevas felmenőfalú, rozsdaszínű sóderalapú ház két helyisége került elő. Az épület nagyobbik része innen É-ÉNy felé van, a C és D szelvényben. A ház Ny-i oldalán kisebb sikátor, és egy újabb ház legnyugatibb fala következik. A település jól érzékelhetően válik egyre többretegűvé, és egyre sűrűbbé, ahogy Ny felé haladunk.

A lelőhelyen a tervezettől eltérően hirtelen szakadt meg a munka 2001. július 1-jén. Egy szelvényt sem tudtam mindenhol a szűztalajig megvizsgálni.

Világossá vált viszont, hogy a kijelölt területen 165 m hosszan tart a település, hogy a rétegsor átlagosan

150 cm vastag, és minimálisan 4 periódus rétegei találhatóak meg benne. Novemberig nem kaptam lehetőséget a folytatásra, akkor is csak annyit tudtunk végezni, hogy a felfrissített metszeteket dokumentáljuk, mielőtt a tél beáll, illetve néhány, nyáron félbehagyott objektumot (kemence, kút) befejeztünk.

A munkába vett területen a feltártság kb. 70%-os. A leletek a Zala Megyei Múzeumok Igazgatóságának zalalövői raktárába kerültek.

REDŐ FERENC

308. Zalaszántó, Tátika-vár

(Zala megye) Kk

Az ásatás 2001. július 11. és augusztus 19. között folyt, célja a várban folyó rekonstrukciós munkálatok elősegítése. A feltárást és a rekonstrukciós munkálatokat a Magyar Államkincstár anyagi támogatása tette lehetővé.

Tátika vára közigazgatásilag ma Zalaszántó településhez tartozik. A vár K-Ny-i irányban fekvő, szabálytalan alaprajzú, belső tornyos. A ma álló falazat legépebb része a (már felújított) É-i fal. A várban jól kivehető a boltozatos pincék maradványai.

A vár első építési periódusát az okleveles adatok szerint a Kaplony-nembeli Zeland (Zelandus) püspök idejére, 1248–1257 közé tehetjük. Tátika vára később királyi vár, majd különböző családoké. 1598-ban a várat a török kifosztotta, ezután birtokosai elhagyták. Később a vár romjai a Festetics-család tulajdonába kerültek.

A feltárást során a Ny-i oldalon fekvő boltozatos pincét tisztítottuk meg a helyiségbe zúdult omladéktól, valamint feltártuk a pince Ny-i és D-i falazatának külső falsíkját.

A pincétől D-re eső területen megkerestük a vár K-Ny-i irányban futó D-i falazatát.

A pincehelyiség betöltésében jól elkülönült az egykori oldalfalazat és boltozat kőzetanyaga. Az előbbi kemény andezit alkotja, míg az utóbbit könnyű, lyukacsos szerkezetű tufa jellemzi. A betöltésben világosan elvált a beomló boltozat, illetve az alatta és fölötte elhelyezkedő oldalfalazat maradványainak kőzetanyaga.

A pince betöltéséből elsősorban késő középkori (14–15. század) kerámiaedények maradványai és kevés fémelet (elsősorban kések töredékei) kerültek elő. A betöltésben talált faragott kövek a pince ajtajának és ablakainak részei.

A pince Ny-i és É-i részén jól kivehető az egykori boltív indítása. A pincehelyiség D-i falánál két ablaknyílás, a D-i és K-i fal találkozásánál pedig az ajtónyílás nyomai kerültek felszínre. A pince kiterjedése K-Ny-i irányban 8,4 m, É-D-i irányban 5,4 m. A vár K-Ny-i irányban futó D-i falazata mintegy 2 m vastagságú, környékén 14–15. századi kerámiaanyag került elő. Ez a falszakasz betemetésre került. Az előkerült leletanyag a keszthelyi Balaton Múzeumba került.

Munkatárs: Havasi Bálint.

VÁNDOR LÁSZLÓ